

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/91/2024
Identifikačné číslo spisu: 7816205103
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7816205103.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Zariadenie pre seniorov Juraja Schoppera, n. o., Rožňava, Rožňava-Huta 3454, IČO: 35 583 720, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Stankom, Košice, Obrody 25, IČO: 50 183 401, proti žalovanému Mestu Rožňava, Rožňava, Šafárikova 29, IČO: 00 328 758, zastúpenému advokátkou JUDr. Martinou Vnenčákovou, Rožňava, Čučmianska dlhá 7, IČO: 42 240 301, o splnenie povinností, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 9C/129/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2024, č. k. 5Co/14/2023-544, 5Co/15/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok voči žalobcovi na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 11. septembra 2019 č. k. 9C/129/2016-295 uložil žalovanému povinnosť vykonať rekonštrukciu cesty - miestnej pozemnej komunikácie spôsobom, ako je to uvedené v odbornom vyjadrení č. 31/2018 zo dňa 30. 12. 2018 podaného W. D. M., zriadiť nový kryt vozovky z asfaltobetónu a obnoviť, resp. dobudovať všetky konštrukčné vrstvy vozovky v skladbe:

- asfaltobetón strednozrnný AB III..... 60 mm,
- spojovací postrek 0,7 kg.m²,
- obaľované kameninovo strednozrnné OKS III..... 60 mm,
- spojovací postrek 0,75 kg.m²,
- vibrovaný štrk (zhutnená štrkodrba) ŠD..... 200 mm,
- štrkopiesok ŠP 200 mm,
- spolu 520 mm,

v úsekoch, kde sa na miestnej komunikácii nachádza súvislá vrstva pôvodnej vozovky rekonštrukciu vykonať vybudovaním novej vozovky s využitím pôvodnej konštrukcie vozovky, na ktorú sa položia vrchné vrstvy v skladbe:

- asfaltobetón strednozrnný AB III 60 mm,

- spojovací postrek 1,5 kg.m2,
- vyrovnávacia vrstva obaľovaného kameniva OK III 60 mm,
- pôvodná konštrukcia vozovky 350 mm,
- upraviť šírkové usporiadanie vozovky na kategóriu MOK 4/30, resp. MOK 5/30 a vybudovať účinné odvodňovacie zariadenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo strany žalovaného (II. výrok).

Doplniacím rozsudkom zo dňa 22. októbra 2019 č. k. 9C/129/2016-324 súd rozhodol o doplnení výroku č. I. rozsudku Okresného súdu Rožňava sp. zn. 9C/129/2016 - 295 zo dňa 11. septembra 2019 a uložil žalovanému povinnosť vykonať rekonštrukciu cesty - miestnej pozemnej komunikácie nachádzajúcej sa na parcele KN-C č. XXXX/X, vedenej na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. O. spôsobom, ako je to uvedené vo výroku č. I rozsudku Okresného súdu Rožňava sp. zn. 9C/129/2016 - 295 zo dňa 11. septembra 2019.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 29. júna 2021 č. k. 5Co/101/2020-363 zrušil rozsudok z 11. septembra 2019 v spojení s doplniacím rozsudkom z 22. októbra 2019 a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd Rožňava uznesením z 30. septembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 423 zastavil konanie (výrok I.) a vyslovil, že po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení konania sp. zn. 9C/129/2016 - 423 zo dňa 30. septembra 2022 vec postúpi Mestu Rožňava na ďalšie konanie (výrok II.). Uznesením zo 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 súd priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením z 26. februára 2024 č. k. 5Co/14/2023- 544, 5Co/15/2023 potvrdil uznesenie z 30. septembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 423 (I. výrok) potvrdil uznesenie zo 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 (II. výrok) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (III. výrok). Odvolací súd (§ 34 CSP) na základe včas podaného odvolania žalobcu preskúmal uznesenie zo dňa 30. septembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 423 v spojení s doplniacím uznesením zo dňa 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 rozhodnutie o trovách konania, a konanie týmto rozhodnutím predchádzajúce, podľa § 379 v spojení s § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné. Krajský súd uviedol, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval.

3.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutiami okresného súdu a na tieto aj odkázal (§ 387 ods. 2 CSP), len na zdôraznenie ich správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uviedol, že procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania. Civilný sporový poriadok v § 3 upravuje právomoc všeobecných súdov v tom zmysle, že určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú civilné spory a iné civilné právne veci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov, s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu (§ 4 CSP). Absencia civilnej právomoci má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci daná vec patrí (§ 10 CSP).

3.2. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne postupoval, ak skúmal splnenie procesných podmienok pre konanie a rozhodnutie a pri riešení otázky, či daná vec patrí do právomoci súdu, náležite zisťoval, ako žalobca v žalobnom petíte formuloval konkrétnu povinnosť, ktorej uloženia žalovanému sa domáhal a akými rozhodujúcimi skutočnosťami túto svoju požiadavku odôvodnil a z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzoval žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), a tento vzťah dôsledne analyzoval. Správne pritom vychádzal z premisy, že nárok je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca odôvodňuje svoj nárok a žalobným petítom. Náležite vzal na zreteľ i to, že pre analýzu právneho vzťahu a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti strán, tvoriace obsah tohto

právneho vzťahu, pretože len toto kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý bolo možné podriaďiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 3 CSP. Následne po právnej stránke vec správne vyhodnotil za stavu, ak v súdnej veci sa žalobca bezpochyby žiada uložiť žalovanému povinnosť vykonať rekonštrukciu cesty - miestnej komunikácie.

3.3. V tomto smere je judikatúra najvyšších súdnych autorít dlhodobo ustálená v názore, že otázky užívania pozemných komunikácií nemôžu prejednávať a rozhodovať súdy v občianskom súdnom konaní, ale príslušné správne orgány. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5Cdo/60/2018 vyslovil, že o právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky v citovanom rozhodnutí uviedol: Výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií upravuje zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len cestný zákon). Pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na a) diaľnice, b) cesty, c) miestne komunikácie, d) účelové komunikácie. (§ 1 ods. 2 cestného zákona). Účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľnosti s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Pre povolenie stavby účelovej komunikácie platí ustanovenie § 16 cestného zákona. Účelové komunikácie sa členia na verejné a neverejné. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch alebo objektoch sú neverejné. Verejnú účelovú komunikáciu môže príslušná obec vyhlásiť za neverejnú len so súhlasom jej vlastníka (§ 22 cestného zákona).

3.4. Podľa § 3 ods. 2 cestného zákona miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy. Obce na miestnych komunikáciách a na účelových komunikáciách určujú použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská. Obce v rámci preneseného výkonu štátnej správy prejednávajú priestupky podľa § 22c cestného zákona na úseku miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Ďalšie povinnosti obciam vyplývajú z vlastníctva miestnych komunikácií (§ 3d ods. 3 cestného zákona); napr. udržiavanie miestnych komunikácií v stave zodpovedajúcom určenému účelu, vedenie technickej evidencie, zabezpečovanie informačného systému zimnej spravodajskej služby a zabezpečovanie stavebnotechnického vybavenia (§ 3d ods. 6, 8 a 10 cestného zákona).

3.5. V zmysle § 2 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) sú tieto orgány pri plnení svojich úloh aj oprávnené zakázať konanie osôb a zastaviť činnosť organizácií, prípadne zakázať pokračovanie v nej, ak ohrozujú komunikáciu alebo bezpečnosť premávky na nej. Na konanie podľa cestného zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 23 cestného zákona).

3.6. Z citovaných ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. Žalobca sa žalobou domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva pričom žiadal, aby súd zakázal užívanie účelovej komunikácie žalovanému. Jeho žaloba teda smeruje k úprave užívania pozemnej komunikácie, ktoré je svojou povahou verejnoprávne oprávnenie upravené osobitným predpisom. O právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby. K rovnakému záveru dospel už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 v uznesení zo dňa 6. marca 2017 (ktoré rozhodnutie prešlo testom ústavnosti por. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 689/2017).“

3.7. K obdobným záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 27. marca 2002 sp. zn. 3Cdo 81/2000 (R 51/2004), v ktorom okrem iného uviedol, že otázky plánovania, výstavby a užívania miestnych komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne

oprávnenia, ktoré nemožno zakladať, meniť alebo rušiť na základe jednostranných alebo dvojstranných úkonov subjektov práva, ako i že v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávateľ a rozhodovať veci upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré podľa § 23 tohto zákona majú byť prejednané v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, alebo podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení neskorších predpisov. Aj toto rozhodnutie prešlo testom ústavnosti, keď Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 139/02 dospel k názoru, že nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny právny záver najvyššieho súdu v rozhodnutí č. k. 3Cdo 81/2000-360 vydanom v spore o žalobe o uloženie povinnosti žalovanej obci v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku zriadiť prístupovú komunikáciu a vystavať miestnu komunikáciu k rodinnému domu, opierajúcej sa o ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 a 3 písm. e) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), ako aj o § 2 ods. 3 druhú vetu, § 3 ods. 6, § 3d ods. 2 a ods. 4 písm. b) zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, platnom a účinnom ku dňu podania žaloby a tvrdenie žalobcov, že obec im v dôsledku nesplnenia si svojej zákonnej povinnosti a nečinnosti spôsobila škodu.

3.8. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ak súd prvej inštancie uzavrel, že na rozhodovanie v danom spore nie je daná právomoc súdu, otázku právomoci vyriešil správne a správne vec postúpil Mestu Rožňava ako orgánu, do kompetencie ktorého daná vec patrí, vrátane otázky príslušnosti správneho orgánu, na čo adekvátne poukázal i súd prvej inštancie v bode 33. odôvodnenia uznesenia č. k. 9C/129/2016-423, na ktoré ako poskytujúce žalobcovi adekvátnu odpoveď (i) na jeho námietku, že žalovaný ako vlastník a správca miestnej komunikácie nemôže rozhodovať o svojich právach a povinnostiach, odvolací súd v celom rozsahu odkazuje.

3.9. V korelácii s uvedeným správnosť tohto záveru súdu prvej inštancie nie je podľa posúdenia odvolacieho súdu spôsobilá spochybniť ani námietka žalobcu, že sa jedná o antidiskriminačný spor o zabezpečenie prístupnosti tvrdiac, že žalovaný sa vecou zaoberal, nezačal správne konanie a odmietol vykonať úkony smerujúce k zabezpečenej prístupnosti a ani nepredložil vec nadriadenému orgánu, prokuratúra odmietla preskúmať postup žalovaného pri údržbe komunikácie, a na žalovaného sa s požiadavkou na údržbu miestnej komunikácie neúspešne obrátili aj klienti zariadenia vo forme petícií, a preto odmietnutie odstrániť prekážky znemožňujúce prístup k zariadeniu pre seniorov považuje žalobca za diskriminačný čin a na konanie sa vzťahuje antidiskriminačný zákon, pokiaľ v tejto súvislosti žalobca v priebehu sporu i v odvolaní iba poukazoval na články Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a ich výklad Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, podľa ktorého "prístupnosť" je pojem širší ako pojem "prístup", keďže "prístupnosť" zahŕňa prístup fyzickému prostrediu, doprave, informáciám, komunikácie a službám vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším zariadeniam a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a zabezpečenie "prístupu" znamená odstrániť prekážky a bariéry znemožňujúce prístup k budovám, cestám, doprave a iným vnútorným a vonkajším zariadeniam, vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk. Aj s týmito tvrdeniami žalobcu sa súd náležite vysporiadal v bodoch 11 až 15 odôvodnenia uznesenia č. k. 9C/129/2016-423, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje a odkazuje naň. Vo svetle uvedeného odvolací súd ako neopodstatnenú vyhodnotil odvoláciu námietku žalobcu, že v právnom poriadku SR niet právneho predpisu, ktorý by ukladal žalovanému povinnosť začať správne konanie k určeniu a odstráneniu prekážok a bariér, ktoré znemožňujú prístup zariadeniu pre seniorov a postúpenie veci žalovanému po právoplatnosti uznesenia je preto arbitrárne, keďže žalobca má v tomto smere naďalej k dispozícii procesné nástroje na účinnú obranu svojich ohrozených alebo porušených práv. V danom prípade sa ohrozený žalobca nemôže domáhať na súde ochrany navrhovaným opatrením, ktoré je zo zákona zverené rozhodnutiu správneho orgánu.

3.10. S poukazom na uvedené, ako aj z dôvodov uvedených v uznesení súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožnil, odvolací súd napadnuté uznesenie č. k. 9C/129/2016-423 ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého uznesenia zo dňa 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 odvolací súd konštatoval, že žalobcom uplatnené odvolacie

dôvody nie sú naplnené. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by súd pri rozhodovaní o trovách konania na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Prvoinštančný súd postupoval správne, ak pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane a rovnako súd správne uzavrel, že v okolnostiach posudzovanej veci neboli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. So zreteľom na to, že aplikácia § 257 CSP musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať skutočne výnimočný charakter, odvolací súd dospel k záveru, že dôvody, ktoré by aplikáciu ustanovenia § 257 CSP odôvodňovali, nie sú v danom prípade naplnené. Na tomto mieste odvolací súd pripomína, že ustanovenie § 257 CSP slúži na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne uplatňoval alebo bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, dostal náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil. Toto ustanovenie ale neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami.

3.11. Pokiaľ žalobca spochybňoval správnosť uznesenia o trovách konania tvrdením o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, pre ktoré navrhoval nepriznať žalovanému nárok na náhradu trov konania, bolo nutné konštatovať, že žalobca vo svojom odvolaní neuvádzal žiadne také relevantné skutočnosti a výnimočné okolnosti posudzovaného prípadu, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP, zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania a nepriznanie náhrady trov konania žalovanému. Odvolací súd je v zhode so žalovaným v názore vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že prejednávany spor nie je výnimočným prípadom, v zmysle ktorého je možné aplikovať ustanovenie § 257 CSP.

3.12. Vecnú správnosť napadnutého uznesenia totiž nie je podľa názoru odvolacieho súdu spôsobilá spochybniť odvolacia námietka žalobcu založená bez ďalšieho iba na samotnom tvrdení, že v predmetnej veci medzi stranami sporu prebiehala komplikovaná komunikácia pred podaním žaloby, a to podnetov klientov zariadenia adresovaných žalobcovi, podnetov organizácie domácej ošetrovateľskej starostlivosti adresovaných žalobcovi, vrátane dvoch petícií klientov zariadenia adresovaných Mestu Rožňava, ani že priznanie trov konania žalovanému je v rozpore s dobrými mravmi z dôvodu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky až v uznesení sp. zn. 5Cdo/60/2018 zo dňa 27. 1. 2021, teda až po podaní žaloby, zverejnil svoje stanovisko k otázke „Výstavby, užívania a ochrany pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií, a to preto, že už v čase podaného návrhu bolo už rozhodovacej praxe súdov známe rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 3. 2002 sp. zn. 3Cdo 81/2000 (R 51/2004), a teda nie je možné na prejednávany prípad aplikovať názor Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/4/2020 zo dňa 12. 1. 2021, na ktorý žalobca v rámci svojho odvolania odkazuje. Na tomto mieste odvolací súd vyhodnotil ako náležitý poukaz žalovaného v jeho vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že už v čase podania žaloby bolo účinné ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, a už počas konania boli žalobcovi známe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 zo dňa 6. 3. 2017, ktoré rozhodnutie prešlo testom ústavnosti por. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 689/2017, a žalobca napriek argumentácii žalovaného v intenciách citovaných súdnych rozhodnutí naďalej zotrvával na podanom žalobnom návrhu a svojim procesným postojom zapríčiňoval trovy na strane žalovaného.

3.13. Za dôvod hodný osobitného zreteľa nemožno bez ďalšieho považovať iba skutočnosť, že k zastaveniu konania došlo ako obligatórny zákonný následok právnej skutočnosti, ktorá nastala na základe osobitného zákona, bez zavinenia niektorej zo strán sporu. Odvolací súd na tomto mieste poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. februára 2021 sp. zn. 5Co/113/2018, ktorým konanie vo veci zastavil pre nedostatok právomoci súdu, vec postúpil Mestu Košice a rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v zmysle § 256 ods. 1 CSP z dôvodu, že procesne zavinil zastavenie konania. Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani tvrdenie žalobcu, že sa pri podávaní žaloby spravoval stanoviskami jednotlivých zložiek prokuratúry z ktorých vyplýva, že

údržba komunikácie je spôsob nakladania s majetkom, a nie postupom pri vydávaní vrchnostenských rozhodnutí, ktorými sa ukladajú povinnosti, či priznávajú práva subjektom stojacim mimo sféry verejnej správy, ani že sa v konaní dovoľával plnenia povinnosti zo strany žalovaného správcu miestnej komunikácie a v záujme osôb zdravotne ťažko postihnutých umiestnených u žalobcu, a že v danom prípade sú osoby ťažko zdravotne postihnuté, ktoré sú umiestnené v zariadení žalobcu, nepriamymi účastníkmi konania a rozhodnutie sa dotýka ich práva na prístupnosť, a teda že predmetný spor má základ v ochrane porušeného subjektívneho práva na prístupnosť. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie zo dňa 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Predmetná vada uznesenia a postupu krajského súdu pri jeho vydaní podľa § 420 písm. f) CSP, spočíva podľa dovolateľa predovšetkým v tom, že toto rozhodnutie nie je riadne odôvodnené, keďže kľúčové závery sú úplne nepreskúmateľné a arbitrárne. Žalobca namietal, že odvolací súd sa nezaoberal jeho odvolacou argumentáciou, v ktorej tvrdil, že „spor o prípustnosť“ je diskriminačným sporom a teda príslušný na konanie je civilný súd, došlo preto k porušeniu čl. 46 ods.1 ústavy a čl.6 ods.1 Európskeho Dohovoru.

4.1. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca tvrdí, že sú splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatelnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia právnych otázok od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

4.2. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Dovolanie tak bude prípustné aj vtedy, ak napríklad dovolateľ prípustnosť odôvodnil odklonom od ustálenej praxe najvyššieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], no najvyšší súd zistí, že v skutočnosti nejde o odklon, ale o nejednotnosť takejto praxe [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. Tiež nemožno akceptovať taký výklad, že najvyšší súd by nemohol pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil. Rozhodnutia najvyššieho súdu jednak nie sú systematicky nikde usporiadané a publikované, a preto ich znalosť je často len otázkou náhody. Situácia je o to náročnejšia, ak najvyšší súd vo svojej judikatúre (sp. zn. 3Cdo/6/2017) pripúšťa, aby sa za ustálenú rozhodovaciu prax považovali aj nepublikované rozhodnutia, alebo dokonca aj jednotlivé, dosiaľ nepublikované rozhodnutia, pokiaľ neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali.

4.3. IIIa/ K nesprávne posúdeniu právomoci správneho orgánu rozhodovať o svojich právach a povinnostiach dovolateľ uviedol, že krajský súd riešil otázku či žalovaný ako oprávnený správny orgán a zároveň ako vlastník a správca miestnej komunikácie môže rozhodovať o svojich právach a povinnostiach. Za nesprávne považuje žalobca právny záver súdu, že sa nemôže domáhať na súde ochrany navrhovaným opatrením, ktoré je zo zákona zverené rozhodnutiu správneho orgánu. Žalobca považuje za správne tvrdenie, že „žalovaný nemá právomoc rozhodovať o svojich povinnostiach spojených s údržbou miestnej komunikácie, nakoľko je správcom miestnej komunikácie, vlastníkom a zároveň je príslušným stavebným úradom, pričom žalobca nemá v tomto smere k dispozícii procesné nástroje na účinnú obranu svojich porušených práv“. Miestnymi komunikáciami sú v súlade s cestným zákonom všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Na strane druhej účelové komunikácie, ktoré sú v zmysle § 3d ods. 4 citovaného zákona vo vlastníctve štátu alebo iných právnických osôb alebo fyzických osôb, slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Poukázal na skutočnosť, že v sociálnom zariadení žalobcu sú umiestnení klienti - osoby so zdravotným postihnutím so stupňom odkázanosti IV až VI. Požiadavka prístupnosti a zabezpečenia bezbariérového prístupu pre osoby so zdravotným postihnutím vyplýva z ustanovenia čl. 9 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

4.4. Prokuratúra odmietla preskúmať postup žalovaného pri údržbe komunikácie, nakoľko nepodlieha dozoru prokuratúry, pretože to nie je postup orgánu verejnej správy pri vydávaní rozhodnutí, alebo opatrení v oblasti verejnej správy. Na Mesto Rožňava sa s požiadavkou na údržbu miestnej komunikácie obrátili aj klienti zariadenia a to vo forme petícií. Možno preto konštatovať, že žalobca nemá k dispozícii procesné nástroje na účinnú obranu svojich porušených práv. Z uvedených dôvodov žalobca tvrdí, že žalovaný nemá právomoc rozhodovať o svojich povinnostiach spojených s údržbou miestnej komunikácie, nakoľko je správcom miestnej komunikácie aj vlastníkom a zároveň je príslušným stavebným úradom, pričom žalobca nemá v tomto smere k dispozícii procesné nástroje na účinnú obranu svojich porušených práv.

4.5. IIIb/ K nesprávnemu posúdeniu otázky odmietnutia zabezpečenia prístupnosti pre skupinu zdravotne ťažko postihnutých osôb ako diskriminačného sporu krajský súd neodpovedal a len odkázal na odôvodnenie prvostupňového súdu. Žalobca za správny považuje právny názor, že spor na „zabezpečenie prístupu“ pre zdravotne ťažko postihnuté osoby je diskriminačným činom a prejednáva ho teda civilný súd. K tomu žalobca uviedol, že je vylúčené aby verejný orgán sám rozhodoval o svojej povinnosti zabezpečiť prístupnosť pre skupinu zdravotne postihnutých osôb v danom prípade nepriamych účastníkov konania.

4.6. IIIc/ K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci pri posúdení otázky, či je daná výnimočnosť okolností pri rozhodovaní o trovách konania, ak sa žalobca spravoval právnym posúdením veci a to Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky. Za nesprávny žalobca považuje právny záver súdu, že už v čase podania žaloby bolo účinné ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, a už počas konania boli žalobcovi známe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 zo dňa 6. marca 2017, ktoré prešlo testom ústavnosti preto zaviniť zastavenie konania keď trval na žalobe. Žalobca považuje za správny právny záver, že „zastavenie konania v predmetnej veci nezaviniť, nakoľko sa pri podávaní žaloby spravoval stanoviskami jednotlivých zložiek prokuratúry vrátane Generálnej prokuratúry SR z ktorých vyplýva, že údržba komunikácie je spôsob nakladania s majetkom a nie postupom pri vydávaní vrchnostenkých rozhodnutí ktorými sa ukladajú povinnosti, či priznávajú práva subjektom stojacim mimo sféry verejnej správy a preto je priznanie trov konania v rozpore s dobrými mravmi“. Za dôvod hodný osobitného zreteľa žalobca považuje skutočnosť, že k zastaveniu konania došlo ako obligatórny zákonný následok právnej skutočnosti ktorá nastala na základe osobitného zákona, bez zavinenia niektorej zo strán sporu, t. j. nebolo možné uplatniť ustanovenie § 256 ods.1, 2 CSP a ani ustanovenie § 255 ods.1, 2 CSP, ktoré upravuje náhradu trov konania pri zohľadnení pomeru úspechu strán konania v spore. (Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica. 12Co/163/2018 zo dňa 24. 5. 2018). Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4.7. K dovolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný podaním 7. júna 2024, v ktorom uviedol, že už pred podaním samotného dovolania došlo zo strany dodávateľa diela k odovzdaniu stavby „Rekonštrukcia lesnej cesty Rožňavská dolina“ dňa 30. apríla 2024, žalovaný navrhol aby dovolací súd rozhodol o odmietnutí dovolania v zmysle § 447 písm. f) CSP a priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. V predmetnom prípade rozhodol odvolací súd proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol podľa § 357 písm. a)

a § 357 písm. m) CSP.

6.1. Toto negatívne vymedzenie prípustnosti dovolania v CSP je definované tým, že najvyšší súd je primárne súdom právnym preto prípustnosť dovolania (okrem vád zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP) sa bude vždy vzťahovať na právne otázky. Z obsahu ustanovenia § 357 písm. a) až n) CSP je zrejmé, že ide o ustanovenia, ktorými súd prvej inštancie rozhoduje o procesných otázkach (zastavenie konania) pričom proti nim zákon pripúšťa riadny opravný prostriedok, odvolanie, o ktorom rozhoduje odvolací súd, v takom prípade ide o procesné rozhodnutia odvolacieho súdu a preto prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia (podľa § 421 CSP) je logicky vylúčený.

7. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania je prípustné odvolanie podľa § 357 písm. m) CSP, je následný dovolací prieskum v zmysle § 421 ods. 1 CSP vylúčený samotným znením § 421 ods. 2 CSP. Ak by išlo o vlastné (nové) rozhodnutie odvolacieho súdu, neprichádza prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia do úvahy z dôvodu, že nejde o rozhodnutie, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania možno teda skúmať iba z hľadiska § 420 CSP; čiže z dôvodu vád zmätočnosti, ktoré sú zároveň aj dovolacími dôvodmi podľa § 431 ods. 1 CSP. Musí pritom ísť o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí.

7.1. V uznesení zo dňa 15. augusta 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018, ktoré bolo v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR zverejnené pod č. 74/2018 s nasledujúcou právnou vetou „(...) Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“

8. Dovolací súd skúmal predovšetkým, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, ktorá povinnosť mu vyplýva priamo z ustanovenia § 161 ods. 1 s použitím § 438 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu čl. 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania, teda aj v štádiu dovolacieho konania.

9. Nedostatok právomoci je neodstrániteľná podmienka konania, ktorá ma za následok zastavenie konania. Ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd po zastavení konania postúpi vec tomuto orgánu (§ 10 ods. 1). V prípade, ak súd nesprávne zastaví konanie s odôvodnením, že vec nepatrí do jeho právomoci, tento postup nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. a) CSP ale je potrebné ho považovať za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolací súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) uvádza nasledovné:

Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie

súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10.1. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

11. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru, že na rozhodovanie v danom spore nie je daná právomoc súdu, že sa nejedná o antidiskriminačný spor a že žalovanému patrí v zmysle § 256 CSP nárok na náhradu trov konania a zároveň nie sú splnené podmienky pre aplikáciu § 257 CSP.

11.1. Uvedený záver bol dostatočne odôvodnený v bodoch 29. a nasl. rozhodnutia, v ktorých odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne postupoval, ak skúmal splnenie procesných podmienok pre konanie a rozhodnutie a pri riešení otázky, či daná vec patrí do právomoci súdu. Po právnej stránke vec správne vyhodnotil za stavu, ak v súdnej veci žalobca bezpochyby žiadal uložiť žalovanému povinnosť vykonať rekonštrukciu cesty- miestnej komunikácie. V tomto smere je judikatúra najvyšších súdnych autorít dlhodobo ustálená v názore, že otázky užívania pozemných komunikácií nemôžu prejednávať a rozhodovať sudy v občianskom súdnom konaní, ale príslušné správne orgány. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5Cdo/60/2018 vyslovil, že o právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby. Z citovaných ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. Žalobca sa žalobou domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva pričom žiadal, aby súd zakázal užívanie účelovej komunikácie žalovanému. Jeho žaloba teda smeruje k úprave užívania pozemnej komunikácie, ktoré je svojou povahou verejnoprávne oprávnenie upravené osobitným predpisom. O právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby. K rovnakému záveru dospel už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 v uznesení zo dňa 6. marca 2017 (ktoré rozhodnutie prešlo testom ústavnosti por. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 689/2017). K obdobným záverom dospel aj v rozhodnutí z 27. marca 2002 sp. zn. 3Cdo/81/2000 (R51/2004), v ktorom okrem iného uviedol, že „otázky plánovania, výstavby a užívania miestnych komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia, ktoré nemožno zakladať, meniť alebo rušiť na základe jednostranných alebo dvojstranných úkonov subjektov práva, ako i že v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávať a rozhodovať veci

upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré podľa § 23 tohto zákona majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, alebo podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení neskorších predpisov“. Aj toto prešlo testom ústavnosti (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 139/02). Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ak súd prvej inštancie uzavrel, že na rozhodovanie v danom spore nie je daná právomoc súdu, otázku právomoci vyriešil správne a správne vec postúpil Mestu Rožňava ako orgánu, do kompetencie ktorého daná vec patrí, vrátane otázky príslušnosti správneho orgánu, na čo adekvátne poukázal i súd prvej inštancie v bode 33. odôvodnenia uznesenia č. k. 9C/129/2016-423, na ktoré ako poskytujúce žalobcovi adekvátnu odpoveď (i) na jeho námietku, že žalovaný ako vlastník a správca miestnej komunikácie nemôže rozhodovať o svojich právach a povinnostiach, odvolací súd v celom rozsahu odkázal.

11.2. Nespochybnila sa ani námietka žalobcu, že sa jedná o antidiskriminačný spor o zabezpečenie prístupnosti tvrdiac, že žalovaný sa vecou zaoberal, nezačal správne konanie a odmietol vykonať úkony smerujúce k zabezpečenou prístupnosti a ani nepredložil vec nadriadenému orgán, prokuratúra odmietla preskúmať postup žalovaného pri údržbe komunikácie, a na žalovaného sa s požiadavkou na údržbu miestnej komunikácie neúspešne obrátili aj klienti zariadenia vo forme petícií, a preto odmietnutie odstrániť prekážky znemožňujúce prístup k zariadeniu pre seniorov považuje žalobca za diskriminačný čin a na konanie sa vzťahuje antidiskriminačný zákon, pokiaľ v tejto súvislosti žalobca v priebehu sporu i v odvolaní iba poukazoval na články Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a ich výklad Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, podľa ktorého "prístupnosť" je pojem širší ako pojem "prístup", keďže "prístupnosť" zahŕňa prístup fyzickému prostrediu, doprave, informáciám, komunikácie a službám vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším zariadeniam a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a zabezpečenie "prístupu" znamená odstrániť prekážky a bariéry znemožňujúce prístup k budovám, cestám, doprave a iným vnútorným a vonkajším zariadeniam, vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk. Aj s týmito tvrdeniami žalobcu sa súd prvej inštancie náležite vysporiadal v bodoch 11. až 15. odôvodnenia uznesenia č. k. 9C/129/2016-423, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a odkázal naň. Bod.15. „Žalobca je právnickou osobou, neziskovou organizáciou a predmetom jej činnosti je zabezpečovanie starostlivosti o seniorov. Antidiskriminačný zákon pozná aj diskrimináciu právnickej osoby (§ 2a ods. 9 citovaného zákona), ktorá tkvie v nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k tejto osobe z dôvodov podľa § 6 ods. 1, ak ide o jej členov, spoločníkov, akcionárov, členov jej orgánov, jej zamestnancov, osôb konajúcich v jej mene, alebo osôb, v mene ktorých koná táto právnická osoba (napríklad na základe splnomocnenia). O diskrimináciu ide vtedy, ak dochádza k rozdielnemu zaobchádzaniu s jednotlivcami, ktorí sa nachádzajú v obdobných situáciách, bez objektívneho a rozumného zdôvodnenia. V prejednávanej veci stranou sporu je žalobca právnická osoba, ktorá žalobu podala vo svojom mene. Diskriminačné dôvody sú viazané na ľudskú jedinečnosť, avšak v konaní nebolo preukázané, že žalobca koná v mene fyzických osôb, svojich zamestnancov, osôb konajúcich v jej mene, klientov, osôb so zdravotným postihnutím na základe splnomocnenia, resp. iného dôvodu. Diskriminácia žalobcu ako právnickej osoby ani existencia diskriminačných dôvodov, resp. porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v porovnaní s inou osobou v porovnateľnej situácii v konaní nebola preukázaná. Z týchto dôvodov žalobcom uplatnený nárok nie je nárokom uplatneným podľa antidiskriminačného zákona a nie je možné nárok posúdiť ako žalobu podanú podľa antidiskriminačného zákona.“

11.3. Žalobca spochybňoval správnosť uznesenia o trovách konania tvrdením o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, pre ktoré navrhoval nepriznať žalovanému nárok na náhradu trov konania, je nutné konštatovať, že žalobca vo svojom odvolaní neuvádza žiadne také relevantné skutočnosti a výnimočné okolnosti posudzovaného prípadu, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP, zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania a nepriznanie náhrady trov konania žalovanému. Odvolací súd bol v zhode so žalovaným v názore vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že prejednávaný spor nie je výnimočným prípadom, v zmysle ktorého je možné aplikovať ustanovenie § 257 CSP. Za dôvod hodný osobitného zreteľa nemožno bez ďalšieho považovať iba skutočnosť, že k zastaveniu konania došlo ako obligatórny zákonný následok právnej skutočnosti, ktorá nastala na základe osobitného zákona, bez zavinenia niektorej zo strán sporu. Odvolací súd na

tomto mieste poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 2. 2021 sp. zn. 5Co/113/2018, ktorým konanie vo veci zastavil pre nedostatok právomoci súdu, vec postúpil Mestu Košice a rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v zmysle § 256 ods. 1 CSP z dôvodu, že procesne zavinil zastavenie konania. Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani tvrdenie žalobcu, že sa pri podávaní žaloby spravoval stanoviskami jednotlivých zložiek prokuratúry z ktorých vyplýva, že údržba komunikácie je spôsob nakladania s majetkom, a nie postupom pri vydávaní vrchnostenských rozhodnutí, ktorými sa ukladajú povinnosti, či priznávajú práva subjektom stojacim mimo sféry verejnej správy, ani že sa v konaní dovoľával plnenia povinnosti zo strany žalovaného správcu miestnej komunikácie a v záujme osôb zdravotne ťažko postihnutých umiestnených u žalobcu, a že v danom prípade sú osoby ťažko zdravotne postihnuté, ktoré sú umiestnené v zariadení žalobcu, nepriamymi účastníkmi konania a rozhodnutie sa dotýka ich práva na prístupnosť, a teda že predmetný spor má základ v ochrane porušeného subjektívneho práva na prístupnosť. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie zo dňa 7. novembra 2022 č. k. 9C/129/2016 - 454 podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne.

11.4. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s podstatnými odvolacími námietkami a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Jednou z neodstrániteľných podmienok konania je právomoc, ktorá je odrazom zásady legitimacy a predstavuje oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie.

12.1. Civilný sporový poriadok v § 3 upravuje právomoc všeobecných súdov obdobne v tom zmysle, že určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú civilné spory a iné civilné právne veci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov, s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu (§ 4 CSP). Absencia civilnej právomoci má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci daná vec patrí (§ 10 CSP).

13. Pre vyriešenie otázky, či tá - ktorá vec patrí do právomoci súdu v zmysle uvedených ustanovení, je nevyhnutné predovšetkým zistiť, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), tento vzťah dôsledne analyzovať a následne po právnej stránke správne vyhodnotiť. Pre analýzu právneho vzťahu a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti strán, tvoriace obsah tohto právneho vzťahu. Len uvedené kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý bolo možné podriaďiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 3 CSP.

14. V danej veci sa žalobca žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovanému, ktorý je vlastníkom a správcom miestnej komunikácie spájajúcou zariadenie žalobcu s mestom Rožňava, nachádzajúcej sa na parc. č. KN-C XXXX/X zapísanej na LV č. XXXX k. ú. O., vykonať komplexnú rekonštrukciu miestnej komunikácie spájajúcej mesto Rožňava a Zariadenie pre seniorov Juraja Schoppera n. o. Rožňava- Huta 3545, Rožňava, zapísanej na LV č. XXXX, par. č. XXXX/X, k. ú. O..

15. Výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií upravuje zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len cestný zákon).

15.1. Pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na a) diaľnice, b) cesty, c) miestne komunikácie, d) účelové komunikácie. (§ 1 ods. 2 cestného zákona). Účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľnosti s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Pre povolenie stavby účelovej komunikácie platí ustanovenie § 16 cestného zákona. Účelové komunikácie sa členia na verejné a neverejné. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch alebo objektoch sú neverejné. Verejnú účelovú komunikáciu môže príslušná obec vyhlásiť za neverejnú len so súhlasom jej vlastníka (§ 22 cestného zákona).

15.2. Podľa § 3 ods. 2 cestného zákona miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy. Obce na miestnych komunikáciách a na účelových komunikáciách určujú použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská. Obce v rámci preneseného výkonu štátnej správy prejednávajú priestupky podľa § 22c cestného zákona na úseku miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Ďalšie povinnosti obciam vyplývajú z vlastníctva miestnych komunikácií (§ 3d ods. 3 cestného zákona); napr. udržiavanie miestnych komunikácií v stave zodpovedajúcom určenému účelu, vedenie technickej evidencie, zabezpečovanie informačného systému zimnej spravodajskej služby a zabezpečovanie stavebnotechnického vybavenia (§ 3d ods. 6, 8 a 10 cestného zákona).

15.3. V zmysle § 2 ods. 2 písm. a/ vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) sú tieto orgány pri plnení svojich úloh aj oprávnené zakázať konanie osôb a zastaviť činnosť organizácií, prípadne zakázať pokračovanie v nej, ak ohrozujú komunikáciu alebo bezpečnosť premávky na nej. Na konanie podľa cestného zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 23 cestného zákona).

15.4. Z citovaných ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. Žalobca sa žalobou domáha ochrany svojho vlastníckeho práva pričom žiada, aby súd zakázal užívanie účelovej komunikácie žalovanému. Jeho žaloba teda smeruje k úprave užívania pozemnej komunikácie, ktoré je svojou povahou verejnoprávne oprávnenie upravené osobitným predpisom. O právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby.

16. K rovnakému záveru dospel už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 v uznesení zo dňa 6. 3. 2017 (ktoré rozhodnutie prešlo testom ústavnosti por. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 689/2017). K obdobným záverom dospel aj v rozhodnutí z 27. marca 2002 sp. zn. 3Cdo/81/2000 (R 51/2004), v ktorom okrem iného uviedol, že „otázky plánovania, výstavby a užívania miestnych komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia, ktoré nemožno zakladať, meniť alebo rušiť na základe jednostranných alebo dvojstranných úkonov subjektov práva, ako i že v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré podľa § 23 tohto zákona majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, alebo podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v

znení neskorších predpisov“. Aj toto prešlo testom ústavnosti (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 139/02).

17. Ustanovenie § 3 CSP určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 CSP. Právomoc súdu je základnou procesnou podmienkou, ktorej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každej inštancii (§ 161 ods. 1 CSP). Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania (§ 161 ods. 2 CSP v spojení s § 9 resp. § 10 ods. 1 CSP). Posudzovanie právomoci súdu na rozhodovanie o uplatnenom právnom vzťahu závisí od obsahu (materiálno-právneho aspektu) daného právneho vzťahu, a nie od okolnosti, či právny predpis upravujúci tento vzťah je z legislatívneho hľadiska súčasťou toho-ktorého súkromnoprávneho odvetvia práva (formálny aspekt).

18. Z vyššie uvedeného vyplýva, že otázka rekonštrukcie cesty nie je inštitútom súkromného práva ale verejného práva. Žalobca v žalobnom petite formuloval konkrétnu povinnosť rekonštrukcie cesty, ktorej uloženia žalovanému sa v predmetnej veci domáha. O právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby.

19. Dovolací súd pre doplnenie uvádza, že žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že už pred podaním samotného dovolania došlo zo strany dodávateľa diela k odovzdaniu stavby „Rekonštrukcia lesnej cesty Rožňavská dolina“ tým fakticky odpadol dôvod na konanie. Od žalovaného tak nie je možné domáhať sa splnenia povinnosti rekonštrukcie cesty, keďže po právoplatnosti súdneho rozhodnutia sám žalovaný rozhodol o rekonštrukcii danej cesty a do uplynutia lehoty na podanie dovolania aj zrealizoval (predložením Odovzdávacieho protokolu z 30. apríla 2024). Predmetná skutočnosť bola žalobcovi známa ešte pred podaním dovolania.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 CSP odmietol podľa § 447 písm. c) v spojení s § 421 ods. 2 CSP bez toho, aby sa v tejto časti zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania. Dovolací súd však uvádza, že okresný súd správne postúpil vec Mestu Rožňava ako orgánu, do kompetencie ktorého daná vec patrí.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.